

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2021

Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän yhtymävaltuustolle

Forssan ammatti-instituutti | Faktia Oy
LOUNAIS-HÄMEEN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

Sisällysluettelo

1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely	3
2. Edellisten vuosien arviointikertomusten johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi ..	4
3. Valtuuston asettamien taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	4
3.1. Yleistä kuntayhtymän taloudesta	4
3.2. Talousarvion toteutuminen	5
3.3. Konsernitavoitteet	6
4. Valtuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	6
4.1. Sitovat toiminnalliset tavoitteet	6
4.2. Strategisten toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen kuntayhtymätasolla	6
4.3. Strategiset painopisteet	8
5. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen	8
6. Yhteenveto vuoden 2021 tavoitteiden toteutumisesta	9
7. Tarkastuslautakunnan johtopäätökset	10

1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Yhtymävaltuusto on 26.9.2017 valinnut seuraavan tarkastuslautakunnan:

Varsinainen jäsen

Pauli Marttila, puheenjohtaja
Tuija Jäppinen, varapuheenjohtaja
Christer Friskopf
Nina Schulman

Varajäsen

Timo Heikkilä
Minna Kuljuntausta
Ismo Valve
Auli Hossi

Yhtymävaltuusto 12.11.2021; tarkastuslautakunnan kokoonpano vuosille 2021-2025:

Varsinainen jäsen

Eeva Lääveri, puheenjohtaja
Tarja Järvinen, varapuheenjohtaja
Ismo Valve
Jukka Lintukangas

Varajäsen:

Mervi Yrjänä
Kaisa Jussila
Christer Friskopf
Tuomo Haaksi

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi uutena tehtävänä 1.6.2017 alkaen tarkastuslautakunnan tehtävänä on ollut valvoa Kuntal 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta on tehtävänsä suorittamiseksi kuullut johtavien viranhaltioiden selostukset vuoden 2021 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja toimialan ajankohtaisista asioista sekä perehtynyt valtuuston ja hallituksen pöytäkirjoihin, vuosien 2021 - 2023 taloussuunnitelmaan, vuoden 2021 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sekä tilintarkastusraportteihin.

Lakisääteisen tilintarkastuksen on suorittanut BDO Audiator Oy, vastuullisena tilintarkastajana JHT, KHT Piia-Tuulia Rauhala.

Tarkastuslautakunnan toiminta

Lautakunta on kokoontunut vuoteen 2021 kohdistuvaa arviointia varten neljä kertaa. Työnsä lautakunta on toteuttanut etukäteen laaditun työohjelman mukaisesti. Tarkastuslautakunta on tutustunut kuntayhtymän eri toimialojen toimintaan viranhaltijoiden esittelyjen, toimintaa ja taloutta koskevien raporttien ja pöytäkirjojen avulla sekä tutustumalla toimitiloihin. Lautakunnan työskentely- ja arviointisuunnitelma on seuraava:

Kokousaika:	Arvioitavat asiat:	Arviointimenetelmä:
15.12.2021 klo 15	Yleiskatsaus koulutuskuntayhtymän toimintaan ja talouteen Sidonnaisuudet Tarkastuslautakunnan talousarvio	kuuleminen kuntayhtymän johtaja ja elinvoimajohtaja

2.2.2022 klo 15	Uusi talousarvio 2022 ja tilinpäätösnäkymät Faktia Oy:n / Jobparin toiminnan esittely Tilintarkastajan työohjelma	kuuleminen kuntayhtymän johtaja, elinvoimajohtaja, HR-asiantuntijat
30.3.2022 klo 15	Tilinpäätöksen esittely ja toiminnallisten tavoitteiden läpikäynti suhteessa strategiaan / talousarvioon Henkilöstön kuulumiset Arviointikertomuksen valmistelu	kuuleminen kuntayhtymän johtaja, elinvoimajohtaja ja henkilöstöpäällikkö
21.4.2022 klo 15	Arviointikertomuksen hyväksyminen Tilintarkastajan raportointi Tilintarkastuskertomuksen käsittely	

Arvioinnin painopistealueina ovat olleet kuntayhtymän ohjaus- ja johtamisjärjestelmät, strategiset tavoitteet, sisäisen valvonnan järjestämisen arviointi, konserniyhteisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen ja omistajaohjaus sekä työllisyys- ja elinvoimapalvelut (oppisopimuskoulutus, henkilöstö ja talous).

2. Edellisten vuosien arviointikertomusten johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi

Tarkastuslautakunnan vuoden 2020 arviointikertomuksessa ei ollut erityisiä huomioita, jotka olisivat vaatineet toimenpiteitä.

3. Valtuuston asettamien taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

3.1. Yleistä kuntayhtymän taloudesta

Vuoden 2021 tilikauden tulokseksi muodostui -69.059,76 euroa. Poistoeron ja vaarausten vähennysten jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 350.857,21 euroa.

Investointeja on toteutettu 0,55 miljoonalla eurolla. Isoimmat investoinnit olivat: 3-akselinen kuorma-auto (155.010 euroa) ja peruskorjaus G-rakennuksen auditorio (144.291 euroa) sekä vesileikkuri (99.000 euroa).

3.2. Talousarvion toteutuminen

Käyttötalouden osan tulosaluekohtaiset toimintakatteet on hyväksytty vuoden 2021 talousarvion tulosalueen sitoviksi määrällisiksi tavoitteiksi, joita ei saa ylittää. Tulosalueiden toimintakatetavoitteet saavutettiin pääsääntöisesti, ainoastaan opiskelijapalvelut ei saavuttanut toimintakatetavoitetta (ylitys 91.214 euroa). Koko kuntayhtymän tasolla toimintakatetavoite kuitenkin saavutettiin.

Tulosalue	TALOUSARVIOMUUTOS 2021			TILINPÄÄTÖS 2021			Ero talousarvioon
	Toimintatuotot	Toimintakulut	Tulosalueen toimintakate	Toimintatuotot	Toimintakulut	Tulosalueen toimintakate	
Konsernijohto	632 868	-2 649 696	-2 016 828	634 380	-2 649 888	-2 015 509	1 319
Elinvoima ja työllisyys	185 800	-2 491 017	-2 305 217	233 831	-2 442 552	-2 208 721	96 496
Koulutus	7 018 041	-7 385 483	-367 442	6 998 033	-7 241 921	-243 889	123 553
Opiskelijapalvelut	268 197	-650 566	-382 369	270 123	-743 706	-473 583	-91 214
Yhteensä	8 104 906	-13 176 762	-5 071 856	8 136 366	-13 078 067	-4 941 702	130 154
Kohdentamaton rahoitus			5 780 240			5 746 149	-34 091
Toimintakate			708 384			804 447	96 063
Rahoitustuotot ja -kulut			-1 096			-689	407
Käyttöomaisuuden poistot			-951 828			-872 818	79 010
Varausten muutos			397 154			419 917	22 763
Tilikauden ylijäämä			152 614			350 857	198 243

	Talousarvio 2021	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 1.1.2021-31.12.2021	Poikkeama
Toimintatuotot	12 611 123	1 274 023	13 885 146	13 841 750	-43 396
Myyntituotot	12 150 450	1 008 049	13 158 499	13 158 547	48
Maksutuotot	9 700	0	9 700	29 344	19 644
Tuet ja avustukset	417 973	265 974	683 947	623 250	-60 697
Muut toimintatuotot	33 000	0	33 000	30 609	-2 391
Toimintakulut	-12 428 844	-747 918	-13 176 762	-13 037 303	139 459
Henkilöstökulut	-9 307 693	-82 256	-9 389 949	-9 370 358	19 591
Palvelujen ostot	-1 426 587	-309 296	-1 735 883	-1 556 553	179 330
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-1 149 542	-330 622	-1 480 164	-1 571 916	-91 752
Avustukset	-22 898	-12 100	-34 998	-25 471	9 527
Muut kulut	-522 124	-13 644	-535 768	-513 006	22 762
Toimintakate	182 279	526 105	708 384	804 447	96 063
Rahoitustulot ja -kulut	-1 096	0	-1 096	-689	407
Korkotuotot	0	0	0	0	0
Muut rahoitustulot	2 404	0	2 404	2 679	275
Korkokulut	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	-3 500	0	-3 500	-3 368	132
Vuosikate	181 183	526 105	707 288	803 758	96 470
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-951 828	0	-951 828	-872 818	79 010
Tilikauden tulos	-770 645	526 105	-244 540	-69 060	175 480
Poistoerän lisäys (-) tai vähennys (+)	397 154	0	397 154	275 626	-121 528
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	144 291	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	
Tilikauden ylijäämä (+)/alijäämä (-)	-373 491	526 105	152 614	350 857	198 243

Sitovaksi tavoitteeksi vuodelle 2021 asetettiin myös, että koulutuskuntayhtymän on kyettävä rahoittamaan käyttöomaisuuden vuotuispoistot toimintakatteella ja investointivarauksilla. Toimintakate vuonna 2021 oli 804.447 euroa ja investointivaroja tuloutettiin 419.916 euroa. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 872.818 euroa, joten tavoite saavutettiin.

3.3. Konsernitavoitteet

Talousarviossa vuodelle 2021 ei ole asetettu erityisiä tavoitteita konserniyhtiö Faktia Oy:lle. Faktia Oy:n vuonna 2020 hankkima henkilöstövuokrauspalveluita tuottava JobPari Oy fuusioitiin Faktia Oy:öön 1.1.2021. Henkilöstövuokrauksen nähdään vahvistavan koulutuskonsernin palveluita ja mahdollistetaan opiskelijoiden työllistymistä.

Talousarviossa on todettu, että kuntayhtymän tavoitteet koskevat myös yhtiötä soveltuvien osien ja yhtiön toiminnan tulee olla taloudellisesti kannattavaa. Faktia Oy:n toiminta oli kannattavaa. Vuoden 2021 liikevaihto oli 1,9 milj. euroa ja tilikauden voitto 181.000 euroa.

4. Valtuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

4.1. Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarvion tavoitteet vuodelle 2021 rakennettiin oppilaitoksen strategiatyön tuloksena. Lähtökohtana on ollut jaottelu Euroopan laatu järjestelmärakenteen (EFQM) mukaan. Talousarvion strategiset tavoitteet ja mittarit on linjattu kuntayhtymätasolle ja pitävät sisällään sekä laadulliset, määrälliset että taloudelliset tavoitteet.

Seurattavat mittarit:

- oppilaitoksen opetus ja opetusjärjestelyt ovat laadukkaita: opiskelijatavoite vähintään 3,8: tavoite toteutui (4,3).
- 75 %:lla valmistuvista opiskelijoista on tiedossa heti työpaikka: tavoite toteutui (tutkinnon suorittaneista työllistyi 82 %).
- vähintään 1130 opiskelijavuotta: tavoite toteutui (1344).

4.2. Strategisten toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen kuntayhtymätasolla

Strategisten tavoitteiden voidaan todeta toteutuneen pääosin kuntayhtymätasolla.

Oppimis- ja kasvunäkökulma

Koronapandemia on vaikuttanut tavoitteiden toteutumiseen. Oppimis- ja kasvunäkökulman osalta jotkut strategisista tavoitteista eivät toteutuneet. Koronapandemian vaikutuksesta oppilaitos kehitti edelleen digitaalisia oppimisympäristöjä ja sähköisiä ratkaisuja siirtämällä opetusta ja ohjausta ja muuta työtä verkkoon.

Koronan vuoksi opetus- ja ohjaushenkilöstön tavoite viiden (5) päivän työelämäjakson ei toteutunut. Konsernitason tavoite 50 päivää KV-työelämäympäristössä to-

teutui. Liikkuvuusjaksoilla ulkomailla oli 20 henkilöä ja päiviä kertyi konsernitasolla 90 päivää. Henkilöstön työtyytyväisyyskeskiarvo jäi hieman alle tavoitteen 3,7 (tavoite 3,8). Digitalisaatiota hyödynnettiin tehokkaasti koronapandemian aikana. Opetushenkilöstön pedagoginen pätevyys on hyvällä tasolla, tavoite 90 % ylittyi (92 %).

Henkilöstön työtyytyväisyysmittauksen tavoite 3,8 asteikolla 1-5 ei toteutunut (keskiarvo 3,69). Pandemiatilanne ja poikkeusjärjestelyt ovat kuormittaneet koko henkilöstöä. Opetusta on järjestetty vuoroin etäopetuksena, hybridiopetuksena ja lähiopetuksena.

Sisäisten prosessien näkökulma

Tiimiorganisaation ydinprosessien ja laatu-, turvallisuus ja ympäristöjohtamisen ydinprosessien kuvaaminen uuden organisaation mukaisesti toteutui osittain. **Oppilaitosten kestävä kehityksen sertifikaatti myönnettiin kuntayhtymälle 4.2.2021, mutta itsearviointi suoritetaan vuoden päästä sertifioinnista.**

Robottiikan hyödyntäminen kahden prosessin automatisoinnista toteutui. Työajanseurantatietojen jakelun automatisointi ja Hoksien prosessiin liittyvä lisäautomatisointi otettiin käyttöön. Henkilöstöpalvelun ja työelämäpalveluiden keskeiset prosessit on kuvattu IMS-järjestelmään.

Asiakasnäkökulma

Asiakaslähtöisyyden osalta väyläopintojen ja kansainvälisten jaksojen osallistujatavoitteet toteutuivat. Koronaepidemia vaikutti erityisesti kansainvälisten opintojaksojen osallistujamääriin. **Taitajakisoihin osallistui tavoitteen mukaisesti 8 opiskelijaa, joista kolme pääsi finaaliin.**

Arvo-opiskelijapalautteiden keskiarvo toteutui 4,3 (3,8), mutta vastausprosentti 32 % jäi alle tavoitteen (80 %). Työpaikkaohjaaja palautteiden keskiarvo oli 4,2 ja vastausprosentti 37 %. Kysely otettiin täyttöön 1.7.2021.

Talousnäkökulma

Taloudellisuuden ja tuloksellisuuden tavoite toteutui opiskelijavuosien määrän osalta, ylitystä 10,6 %. Tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä oli 1215 ja toteuma 1344. Työllistymistavoite heti 75 % valmistumisen jälkeen toteutui. OKM:n tilastotiedon mukaan tutkinnon suorittaneista 78 % työllistyy heti. Läpäisyastetavoite oli 70 % toteutui (74 %). Keskeyttämiseksi asetettu enimmäistavoite 3 % vuodessa ei toteutunut, vaan keskeyttämisprosentti oli 7,14 %. Syksyllä 2021 ei tullut yhtään keskeyttäjä.

Tulosaluekohtainen toimintakatetavoite toteutui pääsääntöisesti. **Poistot katettiin toimintakatteella ja investointivarausten purkamisella**

4.3. Strategiset painopisteet

Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän tehtävä on varmistaa osaavan työvoiman saaminen seudulla. Sen tulee olla aktiivinen, osallistava ja laadukas. Painopistealueita omistajaohjauksen mukaisesti ovat:

1. Vahva ja dynaaminen yhteys seudun yrityksiin toimijoihin
2. Markkinoinnin ja viestinnän tehostaminen
3. Toiminta syrjäytymisen ehkäisyssä
4. Ilmasto- ja kiertotalousteemat
5. Teknologia
6. Kilpailukyvyyn vahvistaminen

Toiminnan rahoituspohjan turvaamiseksi sekä opiskelijoiden hankinta että yhtiön liikevaihdon kehitys on turvattava. Lisäksi nuorten osuutta opiskelijoista tulisi kasvattaa, jotta kaikki aloituspaikat täytyisivät. Oppilaitoksen opiskelijamäärästä nuorten osuus laskee ikäluokan pienemisen myötä ja aikuisten matala koulutustaso vaatii toimenpiteitä. Seudun yritykset tarvitsevat työvoimaa yhä kipeämmin.

5. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Yhtymähallitus hyväksyy vuosittain Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän käyttösuunnitelmat, joka sisältää sisäisen valvonnan ohjeistuksen. Esimiehet valvovat hallituksen hyväksymien ohjeiden noudattamista.

Talousarviossa asetetaan vuosittain määrälliset ja toiminnalliset tavoitteet. Tavoitteiden toteutumista seurataan tilikauden aikana ja tilinpäätöksessä.

Toiminnan rahoitus on tunnistettu merkittäväksi riskitekijäksi tilanteessa, jossa rahoituksen perustana ovat opiskelijavuodet, joista kertyy perusrahoitus. Opiskelijavuosia on haastava saada kerrytettyä, kun väki vähenee seutukunnalta ja nuorten määrä on selvässä laskussa. Mikäli rahoitus vähenee ja kustannukset nousevat, toimintaa tulee tehostaa ja sopeuttaa niin opetus-toiminnassa kuin tukipalveluissakin.

Henkilöstöriski on realisoitumassa tekniikan alojen opetushenkilöstön saata-
vuusongelmana. Kilpailu osaavasta työvoimasta kiristyy.

Työturvallisuus- ja työhyvinvointiriskejä kartoitetaan kolmen vuoden välein hyvin kattavalla selvityksellä. Riskikartoitus on tehty viimeksi vuonna 2019 ja vastausprosentti oli 88,2 %. Riskikartoituksella selvitetään mm. ergonomiaa, fyysisiä vaaratekijöitä, henkistä kuormitusta, tapaturmariskejä jne. Henkilöstöön liittyviä riskejä arvioidaan tämän lisäksi vuosittain tehtävällä ilma-
piirimittauksella ja työterveyshuollon pulssi -kyselyllä.

Tietosuojaja tiedonhallinta on tunnistettu yhä kriittisemmäksi riskitekijäksi. Henkilöstöltä edellytetään arjen tietosuojakoulutuksen suorittamista. Tiedonohjaussuunnitelman laatiminen on aloitettu.

6. Yhteenveto vuoden 2021 tavoitteiden toteutumisesta

Tarkastuslautakunta esittää arvionaan, että kuntayhtymä on koronapandemiatilanteesta huolimatta onnistunut toiminnassa ja kehittämisessä. Kuntayhtymätasolla uuden tiimiorganisaatorakenteen toimeenpano- ja kehittämistyö aloitettiin. Uusi itseohjautuva tiimiorganisaatorakenne uusine tehtävineen otettiin käyttöön 1.1.2021 alkaen. Kuntayhtymän organisaatorakenne uudistettiin vastaamaan strategisia tavoitteita, työelämässä ja ammateissa tapahtuvia muutoksia ja kehittyvän teknologian tuomia vaatimuksia.

Tarkastuslautakunta arvioi, että työelämäyhteistyö on laajentunut. Kertomusvuoden alussa toimintansa aloittanut työelämätiimi koordinoi ja kehittää työelämäyhteistyötä sekä Faktia Oy:n toimintaa yhteistyössä osaamisen tiimien kanssa. Koronapandemian aikana yhteistyötä on tehty virtuaalisesti. Tarkastuslautakunnan saaman käsityksen mukaan koronapandemian johdosta digiteknologian osaaminen on kehittyneet merkittävästi kaikilla osa-alueilla, mutta opintojen keskeyttäminen on lisääntynyt korona-aikana.

Tarkastuslautakunta näkee erittäin positiivisena työllisyydenhoidon tukevien vaihtoehtojen toimeenpanon. Osana erityisesti oppivelvollisten tukitoimenpiteitä perustettiin pajatoiminta. Oppivelvollisuuden nostaminen ei ole vaikuttanut opintojen järjestämiseen.

Tarkastuslautakunta toteaa rekrytointiongelman haasteet ja huolen pätevien opettajien saamisesta. Erityisesti tekniikan aloille on ollut haastavaa saada rekrytoitua opettajan kelpoisuusvaatimukset täyttävää opetushenkilöstöä.

Tarkastuslautakunta kiittää aktiivisesta hanketoiminnasta ja hankerahoituksen käyttämisestä, mikä on mahdollistanut lisähenkilöstön rekrytoinnin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että koronapandemia on kuormittanut koko henkilöstöä. Opetusta järjestettiin etäopetuksena, hybridiopetuksena ja lähiopetuksena. Erityisjärjestelyistä huolimatta henkilöstön antaman palautteen mukaan poikkeusjärjestelyissä on onnistuttu hyvin ja myös sairauspoissaolot vähenivät huomattavasti.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan valtuuston asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet saavutettiin hyvin vuonna 2021 koronapandemiatilanteesta huolimatta. Tulevaisuuden haasteisiin kuuluvat mm. oppivelvollisuuden noston mukaan tuomat avoimet kysymykset ja toiminnan rahoitus. Koulutuksen rahoituksen jakautuminen perusrahoitukseen, suoriterahoitukseen ja vaikuttavuusrahoitukseen voi johtaa valtionosuusrahoituksen määrän vuotuisen vaihteluun. Toiminnallisena epävarmuutta aiheuttaa opiskelijavuosien kertyminen, kun väki vähenee seutukunnalta ja nuorten määrä on selvässä laskussa.

7. Tarkastuslautakunnan johtopäätökset

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan kuntayhtymä on saavuttanut sille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet hyvin valtuustokaudella. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kuntayhtymän taloutta ja hallintoa on hoidettu taitavasti. Kuntayhtymän toiminta on ollut proaktiivista. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että tiimien välistä yhteistyötä tiivistetään ja yhteisöllisyyttä edistetään.

Tilintarkastaja on antanut 21.4.2022 tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2021. Kertomus ei sisällä huomautuksia. Tilintarkastaja on esittänyt vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille vuoden 2021 osalta. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

Tarkastuslautakunnan ja kuntayhtymän viranhaltijoiden yhteistyö on sujunut hyvin, ja viranhaltijat ovat käyneet esittelemässä omaa toimialaansa tarkastuslautakunnan kutsusta.

Tarkastuslautakunta esittää lämpimät kiitoksensa koko kuntayhtymän henkilökunnalle alueen ihmisten hyväksi tehdystä työstä.

Forssassa 21. huhtikuuta 2022

Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän tarkastuslautakunta

Eeva Lääveri
puheenjohtaja

Tarja Järvinen
varapuheenjohtaja

Ismo Valve
jäsen

Jukka Lintukangas
jäsen